

Feliu Formosa, un clàssic

DAVID CASTILLO coordinador

editorial

Obrim avui el suplement amb una extensa entrevista a Feliu Formosa, realitzada per la nostra companya Valèria

Gaillard. Poeta, traductor, dietarista i dramaturg, Formosa ha destacat com una de les figures fonamentals de la cultura catalana des de la dècada del 1960, quan va ser un dels instigadors del teatre independent. Paral·lelament iniciava les traduccions de l'alemany amb l'antologia *A la paret, escrit amb guix*, en un ja llunyà 1966. El nostre home és un dels màxims representants de la literatura catalana i, alhora, un supervivent, que pot publicar en les editorials més importants i en les més petites. Aquesta és una de les seves característiques: mai no diu no perquè està amatent al batec del temps, a la gent que fa coses aliena al poder. Potser pel fet d'haver començat en els anys de la dictadura, Formosa sempre té una posició vocacional, en

alguns moments militant, cap a la literatura. La tenacitat l'ha fet treballar durant deu anys per presentar *Teatre Clàssic Alemany*, un recull de traduccions

Feliu Formosa, a la seva biblioteca QUIM PUIG

de més de 800 pàgines, que reuneix algunes de les obres que ha recuperat, o inèdites, d'autors de la rellevància de Schiller, Kleist, Büchner, Lessing i Goethe, un llegat d'anys de traduccions.

Formosa anuncia també la sortida d'un nou dietari i que l'han abandonat els versos. Estic segur que tornaran. Amb la perspectiva de més de quatre dècades de poemes, Feliu Formosa ha esdevingut un dels nostres clàssics contemporanis, un mestre que ens ha ensenyat la realitat a través d'un estil propi, com el van tenir Foix, Carner o Blai Bonet.

La poesia és precisament la protagonista, també, de l'obertura de la secció de crítica, on Sam Abrams fa una valoració del llibre del badaloní Marcel Riera, que va obtenir la darrera edició del premi Carles Riba. Llibres com *Llum d'Irlanda* et fan renovar l'interès per un gènere que és fonamental per a la nostra cultura. Tant Riera com Formosa han fet de pont entre

llengües i ens han acostat altres veus en l'exercici gairebé alquímic que comporta la traducció. Amb aquesta companyia, la feina de gestar el Cultura és més que estimulant. *

MOTELBARSTOW

RAFAEL VALLBONA

L'educació portuguesa (1)

En el principi dels temps va ser la revolució com a mite del nou imaginari que advenia. Després va ser el film d'Alain Tanner *A la ville blanche*, com a símbol de la ciutat que obria la seva ànima als éssers erràtics. Llavors vam descobrir Pessoa gràcies a les traduccions de Joaquim Sala-Sanahuja per a Llibres del Mall dels *Poemes d'Alberto Caetano* i dels *Poemes d'Alvaro Campos* i de les *Odes de Ricardo Reis* (Edicions 62). La revista *Orpheu* (1915) va ser el despertar de la modernitat, i *Presença* (1927), la consagració d'un projecte cultural que aquí seduïa pel que tenia de fundacional dels nous temps. El país que naixia dels clavells als fusells, de *Grândola, vila morena* i del gran concert de reconciliació al Coliseu, era un miratge vertiginós.

Vam devorar el *Llibre del desassossec* (Quaderns Crema), vam viatjar a Lisboa amb quatre rals, ens vam enamorar d'una idea vaga als carrers d'Alfama, vam llegir Sophia de Mello Breyner i vam escriure poemes en cafès petits, on sonaven fados a la ràdio. Aquell univers fascina perquè tot el que mostrava era sensible i plural com l'univers, i convidava a fingir que, per fi, havíem arribat a la república dels poetes; el

territori de la creació sense límits. Així Pessoa donava existència mental als seus heterònims, i en ells hi trobàvem allò que la nostra cultura mai no ens donaria.

Per insubmis a la vida, Pessoa commou i inquieta sempre. Han passat molts anys d'aquell imaginari construït a partir de l'anhel que *a poesia esta na rua*. D'aquella memòria excitant, a penes en queden runes embargades per una realitat tan cruel que mai no parem. Hem oblidat el roig dels clavells de les floristes de Praça Figueira. Només l'aroma enyoradissa dels fados de Missia, Mariza, Ana Moura, Camané o Carminho ens evocuen que l'únic real és l'instant que transitem. Però en la sotsobra intel·lectual i sentimental, els heterònims de Pessoa s'erigeixen encara més enllà de tota il·lusió ja definitivament diluïda pel pas del temps, en la revelació literària de la realitat que avui ens persegueix. És la lucidesa d'un pensament tan intens com la llum que banya la ciutat en llevar-se, i que puja lenta pel riu i que, pels finestrons, es fica dins les cases i les vides. És aquell instant del dia tan delicat que, a penes un detall, potser l'olor embriagadora de la cafetera, ens fa decidir que sí, que volem ser lisboetes. *

SENYORRUC

GUILLEM CIFRÉ

